

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ
МИНИСТРЛИГИ

Б.ОСМОНОВ АТЫНДАГЫ ЖАЛАЛ-АБАД МАМЛЕКЕТТИК
УНИВЕРСИТЕТИ ИЛИМИЙ-БИЛИМ БЕРҮҮ ӨНДҮРҮШТҮК
КОМПЛЕКСИ

ФИЛОЛОГИЯ ИНСТИТУТУ

Кыргыз тили жана адабияты кафедрасы

**ЭЛЕКТИВДИК
ДИСЦИПЛИНАЛАРДЫН
КАТАЛОГУ**

550300 Филологиялык билим берүү багыты
Кыргыз тили жана адабияты профили

2026-2027-ж.

Квалификациясы: бакалавр

Окуу мөөнөтү: 4 жыл

Окуу формасы: күндүзгү

Жалал-Абад, 2026

БЕКТЕМ
 Окуу иштери боюнча проректор
 Кантеев С.Д.К.
 "21" 05 2026-ж.

ЭЛЕКТИВДИК ДИСЦИПЛИНАЛАРДЫН ТИЗМЕСИ

Багыты: 550300 Филологиялык билим берүү

Профиль: Кыргыз тили жана адабияты

Квалификациясы: Бакалавр

Окуу мөөнөтү: 4 жыл

Код №	Дис	Элективдик дисциплиналар	кредити	семестри
Кесиптик цикл				
Б.ПД.С.6	1.	Текстке лингвистикалык талдоо	2	4
	2.	Кыргыз адабияты (атайын курс)	2	4
Б.ПД.С.7	1.	Котормонун теориясы жана практикасы	2	4
	3.	Тексттин теориясы	2	4
Б.2.В.1.	1.	Көркөм адабияттагы экологиялык маселелер	3	5
Б.2.В.1.	2.	Көркөм текстке адабий талдоо жүргүзүү	3	5
Б.3.КПВ.5	3.	Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы	3	5
	4.	Кыргыз адабиятынын тарыхы	3	5
Б.1.КПВ.7	5.	Текстке лингвистикалык талдоо	3	5
	6.	Кыргыз адабияты (атайын курс)	2	5
Б.1.КПВ.8	7.	Котормонун теориясы жана практикасы	2	6
	8.	Тексттин теориясы	2	6
Б.1.КПВ.3.1	9.	Кеп маданияты	3	7
	10.	Дүйнөлүк адабияттын тарыхы	3	7
Б.1.КПВ.3.3	11.	Көркөм окуу	2	7
	12.	Социоллингвистика	2	7
Б.1.КПВ.3.7	13.	Текстке лингвистикалык талдоо жүргүзүү	3	7
	14.	Тарыхый грамматика	3	7
Б.1.КПВ.3.8	15.	Котормонун теориясы жана практикасы	2	7
	16.	Дүйнө адабиятынын тарыхы	2	7
Б.1.КПВ.3.4	17.	Кыргыз адабий сынынын тарыхы	3	8
	18.	Кыргыз адабиятынын тарыхы	3	8
Б.1.КПВ.3.4	19.	Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы	3	8
	20.	Этнолингвистика	3	8
Б.1.КПВ.3.6	21.	Кыргыз адабий тилинин нормасы	3	8
	22.	Кыргыз тили (атайын курс)	3	8

Эскертүү: Сары түстүүлөр альтернативдик дисциплиналар
 Кафедра башчысы Г.Бакирова

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ
МИНИСТРЛИГИ

Б.ОСМОНОВ АТЫНДАГЫ ЖАЛАЛ-АБАД МАМЛЕКЕТТИК
УНИВЕРСИТЕТИ ИЛИМИЙ-БИЛИМ БЕРҮҮ ӨНДҮРҮШТҮК
КОМПЛЕКСИ

ФИЛОЛОГИЯ ИНСТИТУТУ

Кыргыз тили жана адабияты кафедрасы

**ЭЛЕКТИВДИК
ДИСЦИПЛИНАЛАРДЫН
КАТАЛОГУ**

550300 Филологиялык билим берүү багыты
Кыргыз тили жана адабияты профили

2026-2027-ж.

Квалификациясы: бакалавр

Окуу мөөнөтү: 5 жыл

Окуу формасы: сырттан

Жалал-Абад, 2026

БЕКТЕМ
 Окуу иштери боюнча проректор
 Куваков С.Ж.
 "21" 05 2026-ж.

ЭЛЕКТИВДИК ДИСЦИПЛИНАЛАРДЫН ТИЗМЕСИ

Багыты: 550300 Филологиялык билим берүү

Профиль: Кыргыз тили жана адабияты

Квалификациясы: Бакалавр

Окуу мөөнөтү: 5 жыл

Код №	Дис	Элективдик дисциплиналар	кредити	семестри
Кесиптик цикл				
Б.1.КПВ.3.2	1.	Түркология	2	7
	2.	Студенттердин өз алдынча иштеринин методология	2	7
Б.1.КПВ.3.2	3.	Көркөм окуу	2	7
	4.	Социолингвистика	2	7
Б.1.КПВ.3.1	5.	Кеп маданияты	3	8
	6.	Дүйнөлүк адабияттын тарыхы	3	8
Б.1.КПВ.3.6	7.	Кыргыз адабий тилинин нормасы	3	8
	8.	Тарыхый грамматика	3	8
Б.1.КПВ.1.8	9.	Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы	2	9
	10.	Тексттин теориясы	2	9
Б.1.КПВ.11	11.	Котормо теориясы жана практикасы	4	9
	12.	Этнолингвистика	4	9
Б.1.КПВ.1.6	13.	Көркөм окуу	3	10
	14.	Кыргыз адабияты (атайын курс)	3	10
Б.1.КПВ.1.7	15.	Кыргыз адабий сынынын тарыхы	3	10
	16.	Кыргыз тили (атайын курс)	3	10
Б.1.КПВ.1.9	17.	Кыргыз адабий тилинин нормасы	3	10
	18.	Риторика	3	10

Эскертүү: Сары түстүүлөр альтернативдик дисциплиналар

Кафедра башчысы Г.Бакирова

550300 Филологиялык билим берүү багытынын (кыргыз тили жана адабияты) элективдик курсунун каталогу

Код №	Предметтин аталышы	Кредити	Дисциплинанын кыскача мазмуну	Жалпы эмгек сыйымдуулугу	Материалдык база
550300 Филология (Кыргыз тили жана адабияты)					
<i>Б.1.КП</i> <i>В.3.1.</i>	Кеп маданияты	3	<p>Дисциплинанын максаты: Кеп маданияты тил илиминин бир тармагы болуу менен адабий тилдин чегинде, сүйлөөчүнүн жекече сапаттары аркылуу таасир берүүгө мүмкүн болгон тилдик каражаттардын колдонулуш өзгөчөлүгүн түшүндүрүү. Элибиздин турмуш денгээли,билими, маданияты, өсүүсү кеп маданиятынын теориялык жана практикалык өбөлгөлөрү экендигинен маалымат берип, кеп маданиятынын сапат-баскычтарын, кеп стилин, кеп этикетин окутуп-үйрөтүү.</p> <p>Дисциплинанын мазмуну: Кеп маданияты адабий тилге негизделгендиктен, ал ар тараптан адабий тилди сактоо, өнүктүрүү дегеле адабий тилдин коомдук функциясын бекемдөө сыяктуу маселелерди ичине камтыйт. Лингвистикалык дисциплина катары кеп маданиятынын изилдөө объектиси кеп болуп санлат. Кеп маданияты пикир алышуу учурунда сүйлөөчүнүн кепти тура, орундуу колдонуусу,тилдик каражаттарды тура пайдалануусу, өз оюн так, түшүнүктүү, толук бере алуусу сыяктуу маселелерди камтыйт.</p> <p>Дисциплинанын милдеттери:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Билим берүүнүн жоболорун, концепциясын жетеке алуу менен студенттерди толук кандуу билимге ээ кылуу - Кеп маданияты сабагынын илимий-теориялык маселелерин, типтерин, формаларын өздөштүрүү менен адистик билимдерин терендетүү жана кептешүү маданиятын өстүрүү. - Тил илиминин илимий-теориялык маалыматтарды өздөштүрүүсү жана коомдук-социалдык талаптарга ылайык маалымат берүүгө жетиштирүү, коммуникативдик денгээлин арттыруу. 	2 кредит 18 практикалык саат 21лекция (51 саат)	102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)

Дисциплинанын орду: 550300 Филологиялык билим берүү багытынын Жогорку окуу жайдын негизги билим берүү программасындагы базалык бөлүктүн тандоо курстарында Б.3.КПВ 1. коду менен белгиленет.

Дисциплинанын пререквизити: кеп маданияты предметин окуп үйрөнүүдө, адабият, тарых, философия, лингвистика, риторика, психология, байлныштуу кеп предметтеринин түшүнүктөрү негиз болот. Студенттердин кептешүүдөгү тажрыйбасы, социалдык көндүмдөрү да чон мааниге ээ. Кеп маданияты предмети кептешүү маданияты боюнча профессионалдык даярдык көрүүгө база болот.

Дисциплинанын постреквизити: Бул курстун илимий негиздери менен таанышышат. Кеп маданиятынын теориялык жана практикалык маанисин түшүнүшөт. Кыргыз адабий тилинин оозеки жана жазуу нормаларын өздөштүрүшөт. Кеп ишмердүүлүгүнүн абалы, баскычтары жөнүндө маалымат алышат.

Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:

- тил жана кепти бири-биринен айырмалай алышат;
- тил илиминин башка бөлүмдөрүнөн айырмачылыгын түшүнүшөт;
- тилдеги лингвистикалык жана экстралингвистикалык каражаттарды түшүнүшөт;
- оозеки жана жазуу кебинин өзгөчөлүктөрүн билишет
- кеп адеби, кеп техникасы, кептин сапат-баскычтарына аныктама беришет;
- кептин орфоэпиялык, орфографиялык, пунктуациялык аспектилерин аныкташат;
- кептин түрлөрүн билишет.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн денгээлине ээ болуусу керек: СИЖМК-5, КК-9.

		<p>Дисциплинаны окутуунун натыйжасында студент төмөнкү сапаттарга ээ болушу керек (Күтүлүүчү натыйжалар):</p> <p>Студент билет: Кеп маданиятынын илимий негиздерин, кыргыз адабий тилинин оозеки жана жазуу нормларын, анын өнүгүш тенденцияларын, кеп маданиятынын теориялык жана практикалык маселелери менен таанышышат. Кеп маданиятынын сапат баскычтарын, техникасын.</p> <p>Студент билгичтикке ээ болот: өз ойлорун пикир алышуунун жагдайына дал келген, максатка ылайык ийкемдүү билдирүүгө, лингвистикалык жана экстралингвистикалык каражаттарды ыктуу колдонууга, тилдик жана кептик табитти калыптоого ээ болушат.</p> <p>Студент көндүмдөргө ээ болот: тил менен кептин катышын, кеп ишмердигинин түзүлүшүн, кептин тар мааниде колдонулушу, тилдик каражаттардын сүйлөшүүдөгү маданиятын өздөштүрүшөт.</p>		
Б.1.КП В.3.2	СӨАИМ	<p>Дисциплинанын максаты:</p> <p>- Студенттердин илимий таанып билүүнүн усулнаамалык тармагындагы зарыл адаттарды, көндүмдөрдү жана сапаттарды калыптоо.</p> <p>Бул максатка жетүү үчүн дисциплинада чечилүүчү маселелер болуп төмөнкүлөр эсептелет:</p> <ul style="list-style-type: none"> - илимий таанып билүүнүн жана чыгармачылыктын усулнаамалык негиздерин өздөштүрүү; - окшоштуруу жана моделдөө, эсептик сыноо тармактары тууралуу билим алуу; - жагымдуу сынак (оптимальный эксперимент) жана өлчөөлөрдүн жыйынтыгын иштеп чыгуу усулдарын өздөштүрүү. <p>Дисциплинанын милдеттери:</p> <ul style="list-style-type: none"> - илимий жана педагогикалык ишмердүүлүк маселелерин өз алдынча чечмелөө жараянындагы илим изилдөө өз алдынча иштөөнүн методдорун, методологиялык жоболорду колдонууну үйрөнүү; 	2 кредит	102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)

		<p>- изилдөөнүн жаңы методдорун өз алдынча өздөштүрүү менен өздүк кесиптик ишмердүүлүктүн илимий профилдин өзгөртүү жөндөмдүүлүгүн калыптандыруу;</p> <p>- филологиялык билим берүү бакалаврдык изилдөөчүлүк компетенттүүлүгүн калыптандыруу, алардын методологиялык маданиятынын деңгээлин жогорулатуу;</p> <p>- өздүк жалпы илимий деңгээлди тынымсыз өнүктүрүү жөндөмүн калыптандыруу.</p> <p>Дисциплинанын орду: Бул дисциплина 550300 “Филологиялык билим берүү” багытынын (кыргыз тили жана адабияты) бакалаврдык программасынын Б.3. КПВ.10. Вариативдик бөлүгүнө кирет. “-3-семестрде өздөштүрүлөт.</p> <p>Пререквизиттер: СӨАИ методологиясын окуп- үйрөнүүдө кыргыз тили жана адабият, тарых, философия, лингвистика, педагогика, психология предметтеринин түшүнүктөрү негиз болот. Студенттердин орто мектептен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү да чоң мааниге ээ. СӨАИ методологиясы предмети студенттерге кыргыз тили жана адабияты боюнча профессионалдык даярдык көрүүгө база болот.</p> <p>Постреквизиттер: СӨАИ методологиясы кыргыз тили жана адабияты мугалимдерин даярдоодо негизги предмет болуп саналат. Бул предметтин негизинде өз алдынча окутуунун жаңы технологиясы окутулуп, курстук, квалификациялык иштер жазылат. Азыркы этаптагы СӨАИ методологиясы жана аларга коюлган талаптар, окутуунун принцип, методдорунун өзгөчөлүктөрүн, концепциясын таанып-билишет.</p> <p>Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> - окутуу жана тарбиялоонун мыйзам ченемдүүлүктөрүнүн принциптеринин системасын билишет; - билим берүүнүн жоболорун жетекке алуу менен толук кандуу билимге ээ болуу; - сабак учурундагы ишмердүүлүктү интенсивдүү усулдар менен айкалыштыруу; 		
--	--	--	--	--

		<p>- өз алдынча иштөөдөгү, сабак өтүүдөгү инсанга багытталган ишмердик маселелерин пландаштыруу;</p> <p>- сабактын максатын аныктоо, максатка жетүү үчүн шык-жөндөмдөрүн арттыруу;</p> <p>- классты башкаруу, кайтарым байланышты натыйжалуу кылуучу ыкмаларды колдонуу;</p> <p>- баалоо, баалоо критерийлерин аныктоо суммативдүү жана формативдүү баалоо ыкмаларын түшүнүү.</p> <p>Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: СИЖМК- 5, КК-9, КК-11,</p> <p>Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:</p> <p>Студент билет: СӨАИ методологиясы нормативдик материалдарын. СӨАИ методологиясы негизги маселелерин. Окутуунун натыйжалары жөнүндөгү негизги түшүнүктөрдү. Кыргыз тили боюнча окуу программалары, окуу китептери жана окутуу каражаттары. Курстун мазмунунун жалпы планын. Окутуу технологияларын, методологиясын.</p> <p>Студент билгичтикке ээ болот: Стандарттык программаны жана окуу пландарын анализдөө. Окутуу процессинде заманбап маалыматтык жана коммуникациялык технологияларды колдонуу. Кыргыз тилин окутуунун принциптери жана методдору. Кыргыз тил сабагы жана анын типтери, формалары.</p> <p>Студент көндүмдөргө ээ болот: Окутуунун салттык жана инновациялык технологияларын колдонууга жана эркин тандап алууга. СӨАИ методологиясы окутууда тапшырмаларды түзүү жана колдонуу. Маалыматты жеткирүүдө ар кандай ыкмаларды колдонуу, (вербалдык, шарттуу белгилерди пайдалана билүү, графикалык формалар). Окуучулардын өз алдынча окутууда баалоонун заманбап методдорун жана каражаттарын, окутуу</p>		
--	--	---	--	--

			<p>процессинде тесттик көнүгүүлөрдү түзүп жана иштетүү методдорун колдонот.</p>		
<p>Б.1.КП В.1.6</p>	<p>Кыргыз адабияты (атайын курс)</p>	2	<p>Дисциплинанын максаты: Студенттерге кыргыз адабиятынын тарыхындагы, теориясындагы же белгилүү бир доордогу/автордун чыгармачылыгындагы өзөктүк, талаш-тартыштуу жана терең изилдөөнү талап кылган маселелер боюнча илимий-теориялык билим берүү. Адабий процессти кеңири контекстте талдап-баалоонун заманбап методологиялык ык-амалдарын үйрөтүү.</p> <p>«Кыргыз адабияты (атайын курс)» предмети филолог адистерди даярдоодо негизги базалык курстарды толуктап, белгилүү бир тар-багытты же актуалдуу адабий проблеманы тереңдетип окутууга багытталат. Бул курс кыргыз сөз өнөрүнүн тарыхый өнүгүү өзгөчөлүктөрүн, көркөм агымдарды, адабий мектептерди, ошондой эле классик жана заманбап жазуучулардын чыгармаларынын поэтикасын, идеялык-эстетикалык маңызын изилдеген илимий жыйынтыктарга негизделет.</p> <p>Адабий чыгарманы же процессти жеке өзүнчө, коомдук-тарыхый контексттен бөлүп алып кароо мүмкүн эмес. Ошондуктан, бул атайын курста адабият тарыхы, адабият теориясы, сын жана маданият таануу илимдеринин жетишкендиктери комплекстүү түрдө жетекчиликке алынат. Курстун алкагында студенттер тексттин үстүндө иштөөдөн сырткары, экстраадабий (тарыхый, социомаданий, философиялык) факторлордун көркөм аң-сезимге тийгизген таасирин кошо талдаганды үйрөнүшөт. Бул болсо болочок адистердин адабий кубулуштарга карата өздүк илимий көз карашын жана эстетикалык табитинин калыптанышын камсыздайт.</p>	<p>3 кредит 15 лекция 23 практикалык сабак ӨАИ 52</p>	<p>102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)</p>

		<p>Дисциплинанын милдеттери:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Түзүлгөн атайын курстун предмети, изилдөө объектиси жана мааниси тууралуу терең илимий маалымат берүү; • Кыргыз адабиятынын тарыхый хронологиясындагы же конкреттүү автордун чыгармачылыгындагы өзгөчөлүктөрдү, жаңычылдыктарды үйрөтүү; • Студенттерди адабий чыгарманын композициялык, сюжеттик, образдар тутуму жана идеялык маңызын талдоонун методдору менен куралдандыруу; • Көркөм процесстеги коомдук-саясий жана маданий экстраадабий факторлордун ролун түшүндүрүү; • Студенттердин адабий-сын макалаларды, илимий баяндамаларды жана рецензияларды жазуу көндүмдөрүн калыптандыруу; • Кыргыз адабий мурасына болгон улуттук жана жалпы адамзаттык баалуулуктардын негизинде гуманитардык көз карашты өстүрүү. <p>Курсту өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): «Кыргыз адабияты (атайын курс)» предметине чейин студенттер орто мектептин жана ЖОЖдун программасынын алкагында «Кыргыз фольклору», «Кыргыз адабиятынын тарыхы» (байыркы доордон бүгүнкү күнгө чейинки негизги курстар) жана «Адабият таанууга киришүү» предметтери боюнча базалык билимдерди алышкан болуусу шарт. Бул курс алынган билимдерди тереңдетүү жана практикада колдонуу максатында жогорку (3–4) курстардын тиешелүү семестрлеринде окутулат.</p> <p>Курсту өздөштүргөндөн кийинки билимдер (постреквизиттер): Бул курсту окугандан кийин студенттер кыргыз адабиятындагы конкреттүү бир багыт же проблема боюнча системалуу билимге ээ болушат. Алган билимдерин</p>		
--	--	--	--	--

			<p>бүтүрүүчү квалификациялык иштерди (дипломдук иштерди), мамычалык изилдөөлөрдү жазууда, илимий конференцияларда баяндама жасоодо жана келечектеги педагогикалык же илимий-изилдөөчүлүк ишмердүүлүгүндө кенири пайдалана алышат.</p> <p>Дисциплинанын негизги билим берүүчү программанын (НББП) курамындагы орду: Бул предмет жогорку окуу жайларынын филология (кыргыз тили жана адабияты) багытындагы студенттерине тандама курс (вариативдик бөлүк) катары сунушталат. Курс студенттердин көркөм адабиятты анализдөө маданиятын жогорулатууга, адабий кубулуштарды баалоодогу компетенттүүлүгүн арттырууга кызмат кылат. Лекциялык жана практикалык сабактар аркылуу студенттер илимий методологияны өздөштүрүшөт. Ал эми студенттердин өз алдынча иштери (СӨИ) реферат, эссе, көркөм текстке адабий-теориялык планда талдоо жүргүзүү сыяктуу формаларда уюштурулуп, алардын чыгармачыл-изилдөөчүлүк дараметин өстүрөт. Компетенциялык көрсөткүчтөр: ИК-2, КК-11, КК-12</p>		
Б.1.КП В.8.	Тексттин теориясы	2	<p>Дисциплинанын максаты: Студенттерге тексттин табияты, анын маалыматтык, коммуникативдик жана структуралык өзгөчөлүктөрү тууралуу илимий-теориялык билим берүү; текст илиминин (лингвотекстологиянын) негизги категорияларын, мыйзам ченемдүүлүктөрүн заманбап илимий парадигмалардын негизинде түшүндүрүү жана аларды практикада колдоно билүү ыкмаларын үйрөтүү.</p> <p>Дисциплинанын аннотациясы: «Тексттин теориясы» предмети заманбап тил илиминин эң динамикалуу өнүгүп жаткан багыттарынын бири болуп саналат. Бул курс тилдик бирдиктерди айрым-айрым (изоляцияда) кароодон сырткары, алардын кептеги эн жогорку бүтүндүк — текст денгээлинде уюшулушун изилдейт.</p>	3 кредит 15 лекция 15 практикалык сабак ӨАИ 30	

		<p>Дисциплина тексттин курулуш принциптерин, когезия (байланыш) жана когеренттүүлүк (маанилик бүтүндүк) категорияларын, тексттин прагматикасын жана интертекстуалдуулук маселелерин өзүнө камтыйт.</p> <p>Текстти түзүү жана аны кабыл алуу (рецепция) процесстерин жеке тилдик каражаттар менен гана чектөө мүмкүн эмес. Ошондуктан, «Тексттин теориясы» курсунда тил илиминин гана жетишкендиктери эмес, психоллингвистика, когнитивдик лингвистика, семиотика жана коммуникация теориясынын илимий жыйынтыктары интеграцияланып окутулат. Курстун алкагында студенттер вербалдык (сөз аркылуу) жана вербалдык эмес (экстралингвистикалык) факторлордун тексттин мазмунун байытуудагы ролун үйрөнүшөт. Бул предмет студенттердин тилдик маданиятын, аналитикалык ой жүгүртүүсүн жана кесиптик-коммуникативдик компетенттүүлүгүн калыптандырууда өзөктүк орунду ээлейт.</p> <p>Дисциплинанын милдеттери:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тексттин теориясы илиминин калыптаныш тарыхы, изилдөө объекттери жана методдору тууралуу системалуу түшүнүк берүү; • Тексттин негизги белгилерин (дискреттүүлүк, бүтүндүк, маалыматтуулук, модалдуулук ж.б.) жана категорияларын үйрөтүү; • Текст ичиндеги синтаксистик, лексикалык жана логикалык байланыштардын уюшулуш жолдорун көрсөтүү; • Студенттердин ар башка стилдеги (көркөм, илимий, расмий-иш кагаздар, публицистикалык) тексттердин уюшулуш өзгөчөлүктөрүн ажырата билүүсүн камсыздоо; 		
--	--	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Тексттеги маалыматтын (информациянын) түрлөрүн жана аларды коддоо, декоддоо (чечмелөө) ыкмаларын түшүндүрүү; • Студенттерди заманбап коммуникативдик мейкиндикте (медиа, интернет, жарнама) текст түзүү искусствосуна жана анын лингвистикалык нормаларына машыктыруу. <p>Курсту өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер): Студенттер бул курсту өздөштүрүүдөн мурун азыркы кыргыз тилинин фонетикасы, лексикологиясы, морфологиясы жана өзгөчө «Текст синтаксиси» бөлүмдөрү боюнча базалык билимдерге ээ болушу керек. Ошондой эле «Стилистика жана кеп маданияты» предметтеринен алган түшүнүктөрү негиз болуп берет. Эреже катары, курс теориялык жактан терең кабыл алууну талап кылгандыктан, жогорку (3–4) курстардын окуу планына киргизилет.</p> <p>Курсту өздөштүргөндөн кийинки билимдер (постреквизиттер): Бул курстан алган илимий-теориялык билимдер студенттерге кийинки «Текстке лингвистикалык талдоо», «Дискурс-анализ», «Медиалингвистика» сыяктуу атайын курстарды жеңил өздөштүрүүгө шарт түзөт. Ошондой эле, дипломдук иштерди жазууда, редакторлук, журналисттик же мугалимдик кесиптик ишмердүүлүгүндө сабаттуу жана максаттуу тексттерди түзүүгө мүмкүнчүлүк берет.</p> <p>Дисциплинанын негизги билим берүүчү программанын (НББП) курамындагы орду: «Тексттин теориясы» курсу жогорку окуу жайларынын филология жана лингвистика багыттарындагы студенттер үчүн милдеттүү же тандоо курстарынын блогуна кирет. Бул курс теориялык билимди практикалык машыгуулар менен айкалыштырат. Лекцияларда студенттер концептуалдык аппаратты өздөштүрүшсө,</p>		
--	--	---	--	--

		<p>практикалык сабактарда ар кыл тексттердин структуралык-семантикалык каркасын талдап, өздөрү максаттуу тексттерди моделдештиришет. Студенттердин өз алдынча иши (СӨИ) илимий макалаларга аннотация жазуу, конспект түзүү жана тексттик коллизияларды талдоо формасында жүргүзүлөт.</p> <p>Компетенциялык көрсөткүчтөр: ИК-2, КК-11, КК-12.</p> <p>Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр</p> <p>Билиши керек (билет):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тексттин лингвистикалык илим катары аныктамасын жана анын негизги концепцияларын; • Тексттин фундаменталдык категорияларын (интенционалдуулук, кабыл алыныштуулук, кырдаалдуулук, интертекстуалдуулук ж.б.); • Текст түзүүчү бирдиктерди (татаал синтаксистик бүтүндүк, абзац, период) жана алардын кызматын; • Тексттеги байланыштын түрлөрүн (когезиянын каражаттары: анафора, катафора, кайталоолор, синонимдер ж.б.); • Информациянын түрлөрүн (мазмундук-фактуалдык, мазмундук-концептуалдык, мазмундук-подтексттик) жана алардын айырмасын; • Прагматикалык факторлордун (автордун максаты, дарек алуучунун өзгөчөлүгү) текстке тийгизген таасирин. <p>Билгичтиктерге ээ болот (билгичтиги):</p>		
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Ар кандай жанрдагы жана стилдеги тексттердин структуралык-маанилик өзгөчөлүктөрүн илимий негизде аныктоону; • Тексттеги ачык (эксплициттүү) жана жашыруун (имплициттүү/подтекст) маалыматтарды декоддоону (чечмелөөнү); • Тексттин композициялык-архитектоникалык курулушун жана сюжеттик-логикалык сызыгын талдоону; • Вербалдык эмес жана экстралингвистикалык каражаттардын тексттеги маанисин ажыратып көрсөтүүнү; • Берилген прагматикалык максатка ылайык, кыргыз адабий тилинин нормаларында туура жана натыйжалуу текст түзүүнү. <p>Көндүмдөргө ээ болот (көндүмдөрү):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ар кандай типтеги тексттерге комплекстүү теориялык-лингвистикалык анализ жүргүзүү; • Тексттин маалыматтык коопсуздугун, андагы манипуляциялык же прагматикалык басымды баалай алуу; • Кесиптик (педагогикалык, илимий, редакторлук) ишмердүүлүгүндө текст менен иштөө, аны редакциялоо жана трансформациялоо; • Текст илиминдеги талаштуу маселелер боюнча илимий дискуссияларга катышуу жана өз аргументтерин коргоо. 		
Б.3.ПД .6.	Тексте лингвистикалык талдоо дисциплинасы	2	Дисциплинанын максаты: студенттерге текст, анын тилине байланышкан маселелер боюнча илимий-теориялык маалыматтарды берүү жана бул багыттагы практикалык ыкмалдарды үйрөтүү	2 кредит 12 лекция 12 практикалык сабак ӨАИ 36	102 компьютер канасы 20 даана компьютер

Дисциплинанын аннотациясы: Текстке лингвистикалык талдоо сабак катары өзүнө тиешелүү материалдары, методдору менен принциптери жана бул багыттын адистери бар. Демек, “Ар кандай стилдеги тексттин тилин талдоо” дисциплинасы көркөм, публицистикалык чыгармалардын, илимий жана иш кагаздар стилиндеги тексттердин тилин изилдөө багытындагы жыйынтыкталган илимге негизделет, ошону жетекчиликке алып, студенттерге башка стилдеги тексттер менен бирдикте көркөм чыгарманын тилин талдоонун тажрыйбасын үйрөтөт, көркөм текст менен иштөөнүн принциптери жана ык-жолдору тууралуу түшүнүктөрүн калыптандырат.

Көркөм чыгарманын тилин жеке өзүнчө алып талдоо, бир жагынан, туура болбойт, экинчи жагынан, дегеле мүмкүн эмес. Дегенибиз, көркөм чыгарманы талдоонун түрлөрү менен аспектиери бири-бири менен эриш-аркак жүргүзүлүшү шарт. Адабияттын тарыхынын, анын теориясынын бардык маселери да көркөм текстке тилдик талдоо жүргүзүү үчүн негизги фактор болот, анткени адабияттын өнүгүшү, дегеле анын бардык маселелери адамзат коомунун тили аркылуу ишке ашырылат, анын үстүнө тилдин өзү - коомдук көрүнүш.

Көркөм текстке тилдик талдоо жүргүзүүдө, аны ишке ашыруучулар тилдин бардык бөлүмдөрүнүн теориялык маселелеринен баштап, анын стилистикалык жагынан “ортодон жогору” кабардар болушу абзел. Мындан сырткары көркөм текстке тиешелүү экстратилдик фактор менен вербалдык эмес каражаттар көркөм текст үчүн өтө маанилүү. Демек, көркөм текстке тилдик талдоо менен бул категориялардын айкалыштырылышы (экстратилдик фактор менен вербалдык эмес каражаттардын) талдоонун толук кандуу болушун камсыздайт.

Дисциплинанын милдеттери:

- Текст эмне экендиги тууралуу түшүнүк берет;
- Тексттин түзүлүшү, анын ичиндеги байланыштарды үйрөтөт;

211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)

- Азыркы кыргыз адабий тилинин стилистикалык потенциалы тууралуу маалымат берет;
- Кеп процессиндеги тексттин стилдик өзгөчөлүгүнө ылайык тилдик өзгөрүүлөр жөнүндөгү түшүнүктөргө ээ кылат;
- Экстратилдик факторлордун тексттин стилдик өзгөчөлүгүнө ылайык ар түрдүү болорлугун түшүндүрөт;
- Информация, анын түрлөрүн уюштуруучу тил каражаттары жөнүндө түшүнүк берет;
- Кыргыз адабий тилинин нормасында текст түзүүгө үйрөтөт.

Курсту өздөштүргөнгө чейинки билимдер (пререквизиттер):

Текстке тилдик талдоо курсунөткөнгө чейин студенттер азыркы кыргыз тилинин негизги бөлүмдөрү боюнча орто мектептин окуу программасынын негизинде тиешелүү билимдерди алышкан. Ал эми мектептен алган билимдерин, түшүнүктөрүн практикада колдонуу максатында 3-курстун 6-семестринде ушул курсту окушат.

Курсту өздөштүргөндөн кийинки билимдер (постреквизиттер): Текстке тилдик талдоо курсунан окугандан кийин тилдин бардык бирдиктери текст түзүүгө катыша тургандыгын, бирок бардык текстте бирдей деңгээлде иштетилбей тургандыгын, тексттин стилине ылайык тандаларын, экстра тилдик фактордун да ар кандай текстте ар түрдүү болорун үйрөнүшөт жана өз алдынча ар кандай тексттерди түзүүгө мүмкүнчүлүк алышат. Адистик ишинде кеңири пайдалана алышат.

Дисциплинанын негизги билим берүүчү программанын (НББП) курамындагы орду: Текстке тилдик талдоо жана тексттин теориясы курсу аркылуу студенттерге кыргыз улуттук адабий тилин стилистикалык негизде, стилистикалык потенциалын үйрөтүү жана бардык стилдеги тексттерди түзүү мүмкүнчүлүгүнө ээ кылуу. Текстке илимий багытта мүнөздөмө берүү менен тексттин түзүлүшүндөгү лингвистикалык жана экстралингвистикалык факторлорун ажырата билүү менен текст

түзүү искусствосунун ыктарына студенттерди машыктыруу. Бул предмет илим катары жогорку окуу жайларынын филология багытындагы студенттерге тандоо курсу катары окутулат. Ал кыргыз улуттук адабий тилинин стилистикалык мүмкүнчүлүктөрү жана тилдик каражаттарды пайдалана алуу жөндөмдүүлүгүн өстүрөт. Азыркы кыргыз тилинин бардык тилдик бирдиктери текст түзүүгө катышат, бирок баары бирдей деңгээлде эмес. Анткени тилдик бардык бирдиктер стилдик жактан стилистикалык жактан айырмалуу касиетке ээ. Мындан сырткары вербалдык каражаттардан сырткары вербалдык эмес каражаттар да бар. Вербалдык эмес каражаттар да коммуникативдик функциялуу. Демек, текстте алардын да орду бар. Экстратилдик фактор да стилдик жактан айырмаланган тексттерди түзүүдө чоң рол ойнойт. Алалы, шилтемелердин берилиши, негизинен, илимий стилдин тексттерине гана тиешелүү болсо, тексттеги фонетикалык каражаттардын (ассонанс, аллитерация уюштуруучу тыбыштар, ритм, рифма түзүүчү муундар) көркөм стилдин гана тексттерине мүнөздүү. Тексттин көлөмү, композициялык курулушу, сюжеттин өнүгүшү тилге байланышпаган өзүнчө бир категория. Мына ушулар бул курстун мазмунун түзөт. Ал эми практикалык сабактарда теориялык билимдеринин негизинде лингвистикалык жана экстратилдик талдоолордун түрлөрү менен машыгышат, текст түзөт. Лекциялык жана практикалык сабактардан алган билимдерин тереңдетүү, өз алдынча иштерин өркүндөтүү максатында ар түрдүү формаларда кошумча өз алдынча иштөө үчүн тапшырмалар аткарылат.

Компетенциялык көрсөткүчтөр: ИК-2, КК-11, КК-12.

Курсту баяндоо: Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу **билимдер, билгичтиктер** жана **көндүмдөр:**

билет:

- Текст эмне экендигин, илимий негизде ал кандай түзүлөрүн;
- Текстке тиешелүү болгон бардык белгилерди;

- Тексттин ичиндеги байланыштарды;
- Вербалдык жана вербалдык эмес каражаттардын колдонулушун;
- Фонетикалык каражаттар кайсы стилдин текстине иштетилерин;
- Синоним сөздөрдүн, синоним морфемалардын, синоним сүйлөмдөрдүн стилистикалык оттенкаларын;
- Экстратилдик фактордун тексттеги таасирин;
- Информация жана анын түрлөрүн;
- Информациянын түрлөрүн уюштуруучу тилдик жана тилдик эмес каражаттарды.

билгичтикке ээ болот:

- Кыргыз тилинин тыбыштык түзүлүшүнүн тексттеги маанисин;
- Үндүү жана үнсүз тыбыштардынассонанс, аллитерация, ритм жана рифма уюштуруарын;
- Тексттердин стилине ылайык тилдик каражаттар боюнча айырмаланыш себептерин;
- Синонимдик жуптардын мааниси абсолютту бирдей эместигин;
- Бардык сөз түркүмдөрүнүн грамматикалык категорияларынын лексика-семантикасы бирдей эместигин;
- Лексикалык катмарлардын стилдик жактан айырмаланарын;
- Тилдик жана экстратилдик факторлордун текст түзүүдөгү маанисин;
- Тексттин маанилик-интонациялык бөлүктөрүн (фраза, синтагманы);
- Информациянын кең жана тар маанисин.

көндүмдөргө ээ болот:

- Алган теориялык билимдеринин негизинде тексттин бардык түрүнө талдоонун жүргүзө алышат;
- Алган билиминсүйлөө жана жазуу речинде пайдаланат;
- Кесиптик ишине пайдаланат;
- Текст жана анын тили боюнча кайчы пикирлерге талдоо жүргүзөт.

<p>Б.1.КП В.3.4</p>	<p>Кыргыз адабий сынынын тарыхы дисциплинасы</p>	<p>3</p>	<p>Дисциплинаны окутуунун максаты: Адабий сындын тарыхы предмети студенттерге: сындын баштапкы элемент катары жашоо жана өнүгүү тарыхын, профессионалдык сындын башаты, эволюциясы жөнүндө билим берүүнү, анын жалпы адабият илимине тиешелүү ар түрдүү проблемалары, тенденциялары, жалпы дүйнөлүк масштабда жана кыргыз адабият таануу илиминин алкагында түшүндүрүүнү; конкреттүү сынчы-адабиятчылардын эмгектеринин өзгөчөлүктөрүн, жаңычыл жактарын, стилистикалык бөтөнчөлүктөрүн мисалдар менен аныктап берүүнү; сындын көркөм адабиятты жандуу процесс катары өзүнүн жашоо жана өнүгүү мыйзамдарын ачып берүүчү спецификасын түшүндүрүүнү максат кылат. Бул максатка жетишүү үчүн төмөнкүдөй милдеттерди өз алдына коёт. Кыргыз адабий сынынын тарыхы – көркөм адабияттын тарыхы жана адабият таануу циклдеги окуу предмети катары студенттердин адабий билим деңгээлин камсыз кылуу менен көркөм чыгарманы искусствонун туундусу катары талдоого жана кабыл алууга, аны терең өздөштүрүүгө үйрөтөт, эртеңки кесибине зарыл билимге, ык-машыгууга ээ болуудагы активдүүлүгү менен өз алдынчалыгына, чыгармачылык иш-аракеттерине багыт берет. Дисциплинанын структурасы адабий сындын маселелери жана проблемалары менен аныкталат. Аталган курс фольклористика, адабият, педагогика, психология, тарых, философия, лингвистика, эстетика, этика ж.б. предметтер менен тыгыз байланышта үйрөнүлөт.</p> <p>Дисциплинаны окутуунун милдеттери:</p> <ul style="list-style-type: none"> - адабий сындын илимий методологиясы боюнча түшүнүк берүү; - адабий сындын социалдык статусун түшүндүрүү; - адабий сындын аткарчу функцияларын аныктоо; - адабий сындын категориялары боюнча илимий-теориялык маалыматтарды берүү; - предысториясын жана перспективасын көрсөтүп окутуу; 	<p>3 кредит 15 лекция 23 практикалык сабак ӨАИ 52</p>	<p>102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)</p>
-------------------------	---	----------	---	---	---

		<p>- адабий сындын дүйнөлүк тенденциялары менен тааныштыруу; - кыргыз адабий сынынын тарыхын доорлор боюнча окутуу аркылуу анын жетилүү жолундагы проблемалардын коюлушу жана чечмеленишин окутуу; - адабий сын менен адабият таануу илиминин башка түрлөрүнүн ортосундагы жанрдык дефинициялык айырмачылыктарды таанытуу</p> <p>Дисциплинанын негизги билим берүү программасынын структурасынан алган орду: «Кыргыз адабий сынынын тарыхы» дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) жогорку окуу жайларынын: 550300 филологиялык билим берүү (профили: кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча бакалавр даражасы үчүн кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында, окуу пландарында Б.3.КПВ.5 коду менен тандоо курсу катары күндүзгү окуу бөлүмүндө VII семестрине 2 кредит өлчөмүндө окутулат.</p> <p>Курсту өздөштүргөнгө чейинки реквизиттер: “Кыргыз адабий сынынын тарыхы” предметин окуп - үйрөнүүдө фольклористика, адабият, тарых - этнография, философия, маданият таануу, этика, эстетика, психология, кеп маданияты, тил илимдеринен түшүнүктөрү негиз болот. Студенттердин орто мектептен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү да чоң мааниге ээ.</p> <p>Курсту өздөштүргөндөн кийинки реквизиттер: Кыргыз адабий сынынын тарыхы сабагынын орду жана маанисине түшүнүү, көркөм адабиятты түшүнүп окууну, аны учурдагы коомдук-социалдык абал менен байланышта үйрөнүү тажрыйбасын өздөштүрүү, айтып берүүнүн ык-машыгууларына көнүгүү, сөз чеберлеринин (жазуучу, акын, драматургдар жана адабиятчы, сынчылардын) чыгармаларын окууда болочок мугалимдин окуучулардын окуган чыгармасын түшүнүү</p>		
--	--	---	--	--

		<p>деңгээлдерин талдай жана баалай алууга жетишүүсү, көркөм адабиятты талдоо каражаттарын ыктуу жана орундуу пайдалана алуу, көркөм адабиятка сын көз менен карай билүүдө илимий-теориялык билимдерди практикада колдоно билүү.</p> <p>Дисциплинаны өздөштүрүүнүн натыйжасына коюлуучу талаптар:</p> <p>Окутуунун күтүлүүчү натыйжалары: ОН-6: Кыргыз адабиятынын негизги мыйзам ченемдүүлүктөрү жана өнүгүү тенденциялары жөнүндөгү билимдерди пайдаланат.</p> <p>Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталган: ЖИК-1, СИЖМК-5, КК-5, КК-12.</p> <p>Кыргыз адабий сынынын тарыхы дисциплинасын окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:</p> <p>билет:</p> <p>элдик сынчыл ойломдун коомдук функциясын; акындар поэзиясындагы сынчыл ойломдун фольклордогудан айырмасын; кыргыз профессионал адабий сындын пайда болуу өбөлгөлөрүн; кыргыз адабий сынынын үйрөнчүк мезгилинде кетирген кемчиликтерин, ал кемчиликтердин келтирген зыяндарын; Аристотелдин поэтика боюнча окуусун; 30-40-жылдардагы адабий сындын калыптануу процессинин жүрүшүн; Согуш жылдарындагы сындын абалын жана өзгөчөлүгүн; Кыргыз адабий сынынын профессионалдык доорун баштаган сынчылардын өмүрүн, чыгармачылык таржымалын; 60-жылдардагы адабий сын камтыган проблемалык алкактарды; 70-80-жылдардагы адабий сындын өнүгүшүн жана аны камсыз кылган сынчылардын ишмердүүлүгүн.</p> <p>билгичтикке ээ болот:</p>		
--	--	--	--	--

			<p>Сындын адабият таануу илиминин башка бөлүмдөрүнөн дефинициялык айырмачылыктарын; Адабий сындын башка коомдук илимдер менен жакындык жана айырмаланган чектерин ажыратканды; Адабий сындын коомдук функциясын; Адабий сындын мезгилдик өлчөмүн; Адабий сын менен коомдук сындын алака-катышын; Классикалык адабият кандай болорун ажыратуу мүмкүнчүлүгүнө; көндүмдөргө ээ болот: Алган теориялык билимдеринин негизинде көркөм текстти талдоонун бардык түрлөрүн жүргүзүүгө машыгат; Өздөштүргөн адабий түшүнүктөрүн оозеки жана жазуу кебинде пайдаланат; Бардык адабий чыгармаларды талдоого машыгат; Билимин башка аудиторияларда жеткиликтүү бере алат.</p>		
Б.1.КП В.3.3	Көркөм окуу	2	<p>Дисциплинаны окутуунун максаты: Көркөм окуу жөнүндө түшүнүк, анын жаралуу жана өнүгүү тарыхы, усулдук багыттары тууралуу түшүнүк берүү, адабият сабагындагы көркөм окуунун орду жана маанисин жеткирүү жана көркөм окууга үйрөнүү тажрыйбасына ээ кылуу максатын көздөйт. Студенттердин чыгармачыл жана сынчыл ойлоосун өнүктүрүү, окуу-илимий ишмердүүлүгүнө ээ кылуу, билим берүүдө компетенттүү мамилени колдоно алууга үйрөтүү максатын ишке ашырат. Көркөм окуу – адабият таануу жана усулдук циклдеги окуу предмети катары студенттердин адабий билим деңгээлин камсыз кылуу менен көркөм чыгарманы искусствонун туундусу катары талдоого жана кабыл алууга, аны терең өздөштүрүүгө үйрөтөт, эртеңки кесибине зарыл билимге, ык-машыгууга ээ болуудагы активдүүлүгү менен өз алдынчалыгына, чыгармачылык иш- аракеттерине багыт берет.</p>	<p>2 кредит 12 практикалык саат 12 лекция 36 ӨАИ</p>	<p>102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)</p>

		<p>Дисциплинанын структурасы көрктүү окуунун маселелери жана проблемалары менен аныкталат.</p> <p>Дисциплинаны окутуунун милдети:</p> <ul style="list-style-type: none"> - көркөм окууга арналган илимий-усулдук эмгектерди үйрөтүү, алган илимий-теориялык билимдерди практика жүзүндө пайдалана билүү ыктарына ээ кылуу; - көркөм окуунун ички жана сырткы каражаттарын ыктуу жана орундуу пайдалануу менен тексттерди көрктүү окууга машыктыруу; - тексттерди тегине, жанрына карай көркөм окуу өзгөчөлүктөрүн ажырата билүүгө үйрөтүү; - айтып берүүнүн ык-машыгууларына көнүктүрүү; - сөз чеберлеринин (авторлор, актерлор, ораторлор), мугалимдин жана окуучулардын көркөм окуу чеберчиликтерин талдай жана баалай алууга жетишүүгө өбөлгө түзүү; - педагогикалык речтин интонациялык өзгөчөлүктөрүнө жетишүү - окуучулардын байланыштуу кебин (тексттерди түзүү, оозеки жана жазма кепте адабий тилинин нормасын сактоо, кептин маданияттуулугун арттыруу, студенттердин речинин образдуулугун ж.б.) өнүктүрүү; - чечендик өнөргө, өз оюн, пикирин ар түрдүү аргументтер аркылуу далилдей алууга жетишүү; <p>2. Дисциплинанын негизги билим берүүчү программанын (НББП) курамындагы орду :</p> <p>Көркөм окуу дисциплинасы Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2015-жылдын 15-сентябры, №1179/1) жогорку окуу жайларынын : 550300 филологиялык билим берүү (профили: кыргыз тили жана адабияты) багыты боюнча бакалавр даражасы үчүн кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында, окуу пландарында 6.3.КПВ. 4 коду менен тандоо курсу катары күндүзгү окуу бөлүмүндө 7-семестрде 2 кредит өлчөмүндө окутулат.</p>		
--	--	--	--	--

		<p>пререквизиттер: “Көркөм окуу” предметин окуп - үйрөнүүдө адабият, тарых, философия, маданият таануу, этнография, этика, эстетика, психология, кеп маданияты, тил илимдеринен түшүнүктөрү негиз болот. Студенттердин орто мектептен алган билимдери, социалдык көндүмдөрү да чоң мааниге ээ.</p> <p>постереквизиттер: Адабият сабагындагы көркөм окуунун орду жана маанисине түшүнүү, көркөм окууга үйрөнүү тажрыйбасын өздөштүрүү, айтып берүүнүн ык-машыгууларына көнүгүү, сөз чеберлеринин (авторлор, актерлор, ораторлор), мугалимдин жана окуучулардын көркөм окуу чеберчиликтерин талдай жана баалай алууга жетишүү, көркөм окуунун каражаттарын ыктуу жана орундуу пайдалана алуу, көркөм окуу боюнча илимий-теориялык билимдерди практикада колдоно билүү.</p> <p>3. Дисциплинаны өздөштүрүүнүн жыйынтыктарына болгон талаптар:</p> <p>3.1. Окутуунун күтүлүүчү натыйжалары: ОН-6: Кыргыз адабиятынын негизги мыйзам ченемдүүлүктөрү жана өнүгүү тенденциялары жөнүндөгү билимдерди пайдаланат</p> <p>3.2. Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталган:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. КК-3: Речтин кесиптик маданиятынын негиздерин өздөштүргөн; 2. К-16: Эл алдында сүйлөө, дискуссия жана полемика жүргүзүүнүн машыгууларына ээ болгон; 3. КК-12 - тексттердин ар кандай түрлөрүн жана типтерин түзүү, трансформациялоо, иштеп чыгуу, интерпретациялоо, анализдөө ыкмаларын жана методдорун колдонууга жөндөмдүү <p>3.3. Дисциплинаны окутуунун натыйжасында студент: - көркөм чыгармаларды жандандыруудагы көрктүү окуунун маанилүүлүгүн түшүнөт (билим);</p>		
--	--	---	--	--

			<p>-речтин образдуулугуна, эмоционалдуулугуна жетишүү аркылуу чеберчилик менен сүйлөө ыкмаларын өздөштүрүшөт(билгичтик);</p> <p>-көркөм чыгармаларды көрктүү окуу жана аткара билүү жөндөмүнө (көндүмүнө) ээ болот.</p>		
Б.1.КП В.3.2	Түркология	2	<p>Дисциплинанын максаты жана милдети:</p> <p>- түркологиянын изилдөө объектисин, илим катары калыптанышын жана ага өбөлгө болгон тарыхый кырдаалдарды түшүндүрүү;</p> <p>-түрк тилдери – тектеш тилдер, байыркы түрк элдери, проф. И.А.Батманов, Н.А.Катанов, академик Ф.Корш, академик В.Радлов, проф. С.Е.Малов, Н.А. Аристов, А.Самойлович ж.б. түзгөн түрк тилдеринин классификациялары, түрк элдери колдонгон жазуулар, түрк тилдеринин калыптануу жана өнүгүү доорлору, түрк тилдеринин бирдиктеринин түзүлүшү боюнча илимий-теориялык билимдерди үйрөтүү;</p> <p>-Кыргызстандын түркологдору – Б.Юнусалиев, К.Сартбаев, Т.Садыков, Б.Сагымбаева ж.б. окумуштуулардын түркологияга кошкон салымдары менен таныштыруу;</p> <p>-студенттерге түрк тилдеринин классификацияланышы, түрколог-окумуштуулар тарабынан түзүлгөн классификациялардын бири-биринен айырмасын аныктоону үйрөтүү;</p> <p>-азыркы түрк элдери жана алардын жашаган аймагы, саясий-социалдык абалы, тили, ар бир түрк элинин жашоо абалы тууралуу билимге ээ кылуу;</p> <p>-түрк тилдеринин бирдиктеринин түзүлүшүн, фонетикалык, морфологиялык жана лексикалык өзгөчөлүктөрүн талдоону үйрөтүү.</p>	2 кредит 15 практикалык саат 15 саат лекция 30 ӨАИ	102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)

			<p>Түркология550300 Филологиялык билим берүү багытындагы мамлекеттик стандарттын негизинде азыркы кыргыз тилиндеги активдүү процесстердин катарында тандалып алынган адистик предмет катары окутулат.</p> <p>ТүркологияКыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (15-сентябрь 2015-жыл. №1179/1)Филологиялык билим берүү багытынын бакалавр академиялык даражасы үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартында Б.3.КПВ.2. вариативдик бөлүгүндө орун алган.</p> <p>Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталат:</p> <p>Жалпы илимий компетенциялар (ЖИК): -билим берүүнүн натыйжаларына жетишүүгө жөндөмдүү, социалдык-гуманитардык илимдердин базалык жоболорун пайдалануу менен билим берүүдөгү жетишкендиктерди баалай билет жана мониторинг жүргүзөт (ЖИК-3);</p> <p>Инструменталдык компетенциялар (ИК): -маалыматтарды сактоо, негизги методдорду үйрөнүү жана компьютер менен иштөөнү билет (ИК-1);</p> <p>Кесиптик (профессионалдык) компетенциялар (КК): -түрдүү типтеги тексттерди өз алдынча түзүү, кайра иштеп чыгуу, анализдөө методдорун жана ыкмаларын пайдаланууга жөндөмдүү (КК-12).</p> <p>Пререквизиттер.Тил илимине киришүү.</p> <p>Постреквизиттер. Түркология курсун өздөштүргөндөн кийин студент дүйнө жүзүндөгү түрк тилдери жөнүндө баштапкы маалыматтарга ээ болот.</p>		
Б.1.КП В.3.4	Түрк тилдеринин	3	<p>Дисциплинанын максаты жана милдети: -студенттерге түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы предметинин изилдөө объектисин, илим катары</p>	3 кредит 23 пратикалык саат	102 компьютер канасы 20 даана компьютер

	<p>салыштыма грамматикасы</p>	<p>калыптанышын жана ага өбөлгө болгон тарыхый кырдаалдарды түшүндүрүү;</p> <p>-студенттерге тилдердин генеологиялык жана морфологиялык классификациясын үйрөтүү;</p> <p>-түрк жана эки тектеш (кыргыз, өзбек) тилдин фонетикасы (фонологиясы), үндүү, үнсүздөр системасы, алардын классификациясын үйрөтүү;</p> <p>-кыргыз жана өзбек тилдеринде сингармонизм законун өзгөчөлүгүн түшүндүрүү;</p> <p>-кыргыз жана өзбек тилдеринде сөздүн составы: сөздөрдүн өзгөрүү, жасалуу мыйзам ченемдиктери, морфологиялык бирдик жана каражат, морфемалар, алардын классификациясы; аткарган кызматын үйрөтүү;</p> <p>-кыргыз жана өзбек тилдериндеги сөз түркүмдөрүнүн өзгөчөлүктөрүн таныштыруу;</p> <p>-сөздөрдү сөз түркүмдөрүнө ажыратуу критерийлерин үйрөтүү;</p> <p>-кыргыз жана өзбек тилдериндеги грамматикалык категорияларды түшүндүрүү;</p> <p>-кыргыз жана өзбек тилдеринин синтаксиси ж.б. жөнүндө илимий-теориялык маалыматтарды берүү жана бул багытта практикалык ык-амалдарды үйрөтүү.</p> <p>2. Дисциплинанын негизги билим берүүчү программанын (НББП) курамындагы орду</p> <p>“Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы” предмети болочок тилчи, адабиятчы адистерди – түрк жана кыргыз, өзбек тилдеринин грамматикасы жөнүндө түшүнүк, анын негизги бөлүмдөрү жана түрлөрү, фонетикасы (фонологиясы), үндүү, үнсүздөр системасы, классификациясы, кыргыз жана өзбек</p>	<p>15 саат лекция 52 ӨАИ</p>	<p>211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)</p>
--	--------------------------------------	--	----------------------------------	---

		<p>тилдеринде сингармонизм закону, кыргыз жана өзбек тилдеринде сөздүн составы: сөздөрдүн өзгөрүү, жасалуу мыйзам ченемдиктери, морфологиялык бирдик жана каражат, морфемалар, алардын классификациясы, аткарган кызматы, сөз түшүнүгү жана ага карата тил илиминдеги көз караштар, кыргыз жана өзбек тилдериндеги сөз түркүмдөрүнүн өзгөчөлүктөрү, кыргыз жана өзбек тилдериндеги грамматикалык категориялар, кыргыз жана өзбек тилдеринин синтаксиси, эки тилдеги сүйлөм жөнүндөгү илимий-теориялык маселелер ж.б. билимдерге ээ кылат.</p> <p>“Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы” 550300 Филологиялык билим берүү багытындагы мамлекеттик стандарттын негизинде азыркы кыргыз тилиндеги активдүү процесстердин катарында тандалып алынган адистик предмет катары окутулат.</p> <p>“Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы” Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (15-сентябрь 2015-жыл. №1179/1) Филологиялык билим берүү багытынын бакалавр академиялык даражасы үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартында Б.3.КПВ.2. вариативдик бөлүгүндө орун алган.</p> <p>“Түрк тилдеринин салыштырма грамматикасы” предмети 4-курстун күндүзгү окуу бөлүмүндө VIII семестрде окутулат.</p> <p>Дисциплинаны окутуу процесси төмөнкү компетенцияларды калыптандырууга багытталат: Инструменталдык компетенциялар (ИК): -маалыматтарды сактоо, негизги методдорду үйрөнүү жана компьютер менен иштөөнү билет (ИК-1);</p>		
--	--	--	--	--

			<p>Социалдык-инсандык жана жалпы маданий (СИЖМК): Жогорку маданияттагы коомдо мамилелешүүнү жөнгө салуучу этикалык жана укуктук нормаларды сактоого жана окуучулардын маданият аралык айырмачылыгына карабастан тең укуктуу мүмкүнчүлүктөрдү түзүүгө жөндөмдүү (СИЖМК-2); -Өзүнүн жетишкендиктерине жана жетишпегендиктерине сын менен карап баалай жана жол тандай алат, ийгиликке жетүүнүн каражаттарын аныктай алат жана жетишпегендиктерден арылуунун жолун билет (СИЖМК-4).</p> <p>Кесиптик (профессионалдык) компетенциялар (ПК): -түрдүү типтеги тексттерди өз алдынча түзүү, кайра иштеп чыгуу, анализдөө методдорун жана ыкмаларын пайдаланууга жөндөмдүү (ПК-1).</p> <p>Пререквизиттер. Тил илимине киришүү, түркология морфология</p> <p>Постреквизиттер. Синтаксис, стилистика</p>		
Б.1.КП В.3.8	Котормо теориясы жана практикасы	2	<p>Максаты. Котормо теориясы жана практикасы предмети адабий ишмердүүлүктүн спецификалуу бир түрү. Котормо теориясы жана практикасынын мыйзам ченемдери боюнча теориялык маалыматтарды берүү, бул илимдин кыскача өнүгүү тарыхын, которуу принциптерин, максатын, милдетин, мазмунун, каражаттарын, формаларын үйрөтүү, көркөм тексттерди тектик бөтөнчөлүгүнө ылайык элементардык которуу ишмердигин жүргүзүүгө машыктыруу. Котормо теориясы жана практикасы предмети кыргыз тили жана адабияты адистигинде окуган студенттер үчүн маанилүү предметтердин бири катары окутулат. Мындан студенттер көркөм котормо жалпы адамзаттык маданий-адабий байланыштардын көпүрөсү, коммуникативдик жана эстетикалык бөтөнчөлүктөрү тууралуу билим алышат.</p> <p>Мазмуну: Көркөм котормо адабий ишмердүүлүктүн бир түрү, өзгөчөлүктөрү. Котормонун коммуникативдик жана эстетикалык бөтөнчөлүктөрү. Поэтикалык, прозалык, драматургиялык,</p>	2 кредит 12 лекция 12 практикалык сабак ӨАИ 36	102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)

		<p>адабий сындык котормолор. Котормолордун типтери. Котормо боюнча машыгуу. Улуттук жана жалпы адамзаттык көркөм адабияттардын өз ара байланышы жана алардын өсүп-өнүгүшүнө көркөм котормолордун тийгизген таасири, адабият тарыхында ээлеген орду.</p> <p>Милдеттери: Көркөм котормонун пайда болуу, өнүгүү этаптарын билүү; котормонун түрлөрүн, типтерин айырмалоо; которуунун жолдорун, ыкмаларын, тексттерди жиктөө принциптерин өздөштүрүү; котормонун эквиваленттүүлүгүн жана котормону баалоонун чен өлчөмдөрүн түшүнүү; котормо теориясы, практикасына арналган илимий-усулдук эмгектерди үйрөнүү жана андан алган илимий-теориялык билимин практика жүзүндө колдонуп, тексттерди которууга машыгуу, котормочулук чеберчиликке (кесипке) ылайык лексикалык минимумду өздөштүрүү</p> <p>Дисциплинанын орду: Котормо теориясы жана практикасы дисциплинасы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (буйрук: 15.09.2015. №1179/1) бакалавр академиялык даражасы боюнча 550300 филологиялык билим берүү багыты үчүн жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартында, окуу пландарында В.3.0-вариативдик бөлүгүнүн В.3.КПВ.10 – адистик дисциплиналар циклынын тандоо бөлүгүндө жайгашкан.</p> <p>Пререквизиттер: Көркөм котормо чыгармалардын жанрдык жактан ар түрдүүлүгү, мектеп программасында да көркөм котормолордун окутулушу, студенттердин кызыгуусун арттырат, бөтөн элдин жашоо образы менен улуттук турмуштун окшоштук жана айырмачылыктарын салыштырып, келечек турмушун курууда туура багытты тандоого мүмкүнчүлүк түзөрүн билишет. Предмети окуп-үйрөнүүдө тил, адабият, тарых, философия, социология, психология, этнография, этнопедагогика предметтеринин түшүнүктөрү таяныч болот.</p>	
--	--	---	--

		<p>Постреквизиттер: котормо теориясы жана практикасы предмети болочок адистерди көркөм котормо боюнча жалпы теориялык-практикалык маалыматтарга ээ кылат, улуттук рухий дөөлөттөр сыяктуу көркөм котормолор да аларды кесипкөй инсан катары калыптоодо негизги адистик предметтердин бири экенин таанышат.</p> <p>Курстун аягында күтүлүүчү натыйжалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> -котормо теориясы жана практикасы боюнча кесиптик билимдерин жана билгичтиктерин өркүндөтүүнүн ыкмаларына ээ болот; -көп маданияттуу коомдо мамилелерди жөнгө салуучу этикалык жана укуктук нормаларды сактай алат; -бөтөн элдердин адабий дөөлөттөрү тууралуу маалыматтарга ээ болот жана аларды урматтоо, барктоо сезимдерин калыптандырат; -адамдардын жаратылыштагы, социумдагы ордун жана ролун таанып-билишет; - жашоодогу жана маданий баалуулуктарга багыт алууга жөндөмдүү болот; -маданият аралык айырмачылыктарына карабастан, бирдей мүмкүнчүлүктөрдү түзүүгө жөндөмдүү болот <p>Компетенциялык көрсөткүчтөр: Дисциплинаны окуп-үйрөнүп, өздөштүрүүнүн натыйжасында студент төмөнкү компетенциялык көрсөткүчтөрдүн деңгээлине ээ болуусу керек: ЖИК -1, СИЖМ-2, КК-12</p> <p>Курсту баяндоо:Дисциплинаны окуп бүткөндөн кийин студент ээ болуучу билимдер, билгичтиктер жана көндүмдөр:</p> <p>билүү:</p> <ul style="list-style-type: none"> -көркөм котормо адабий ишмердүүлүктүн спецификалуу бир түрү экендигин жана анын негизги түшүнүктөрүн, өзгөчөлүктөрүн, типтерин, бөтөнчөлүктөрүн; -котормонун маданияттар аралык коммуникативдик жана эстетикалык бөтөнчөлүктөрүн; 	
--	--	--	--

			<p>билгичтик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - көркөм котормону адабият таануучулук өңүттөн талдайт жана которо алат; -көркөм котормонун сапаттык деңгээлин аныктап, баалай алат; -көп маданияттуу чөйрөдө мамилелеше алат жана окутуу кош тилде жүргүзүлгөн мектептерде тарбиялоонун принциптерин жүргүзө алат; <p>көндүм:</p> <ul style="list-style-type: none"> -котормо таануунун илимий терминологиясына жана котормону талдоонун элементардык ыкмаларына ээ болот; -көркөм котормо тексти түп нуска менен салыштырып, кайрадан иштеп чыгуу, анализдөө, синтездөө жөндөмдөмдүү болот. 		
Б.1.КП В.3.8	Дүйнөлүк адабиятынын тарыхы	3	<p>Максаты: «Дүйнө адабиятынын тарыхы» предмети дүйнөлүк көркөм адабияттын өнүгүү тарыхын, ар кыл доорлордо жаралган адабий агымдарды, улуу жазуучулардын чыгармачылыгын жана алардын жалпы адамзат маданиятына кошкон салымын изилдөөгө арналган. Бул курс байыркы доордон тартып, Орто кылым, Жаңы заман жана азыркы мезгилге чейинки адабий жараяндарды камтыйт. Студенттер ар кайсы өлкөлөрдүн (мисалы, Греция, Рим, Франция, Англия, Орусия, Германия ж.б.) классикалык жана заманбап жазуучуларынын чыгармаларын окуп, көркөм тексттерди талдоо, адабий багыттардын өзгөчөлүктөрүн аныктоо көндүмдөрүнө ээ болушат. Студенттерге дүйнөлүк адабияттын негизги этаптарын жана багыттарын үйрөтүү, адабий эстеликтердин идеялык-көркөм маңызын түшүнүүгө, салыштыруу жана талдоо жөндөмүн өнүктүрүү.</p> <p>Негизги маселелер:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Байыркы доордун адабияты (антикалык Греция жана Рим); • Орто кылым адабияты жана руханий изденүүлөр; 	3 кредит 21 лекция 18 практикалык саат 51 ӨАИ	102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)

			<ul style="list-style-type: none"> • Ренессанс доорундагы гуманизм идеялары; • Классицизм, романтизм, реализм жана модернизм багыттары; • XX кылымдагы жана заманбап адабий жараяндар. 		
Б.1.КП В.3.4	Кыргыз адабиятынын тарыхы	3	<p>Максаты:«Кыргыз адабиятынын тарыхы» предмети кыргыз элинин бай адабий мурасын, анын тарыхый өнүгүү баскычтарын, көрүнүктүү акын-жазуучулардын чыгармачылыгын жана улуттук көркөм ой жүгүртүүнүн калыптаныш процессин изилдөөгө багытталган. Бул курс байыркы элдик оозеки чыгармачылыктан тартып, жазма адабияттын пайда болушу, кең советтик доор жана заманбап кыргыз адабиятына чейинки мезгилдерди камтыйт. Студенттерге кыргыз адабиятынын тарыхый-этаптык өнүгүшүн, адабий мектептердин өзгөчөлүктөрүн, ар кайсы доордогу авторлордун чыгармачылыгы аркылуу кыргыз элинин маданий дүйнөсүн, руханий мурасын терең үйрөтүү.</p> <p>Негизги маселелер:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Элдик оозеки чыгармачылык жана анын адабияттагы орду (эпос, жомок, макал-лакап, табышмак ж.б.); • Байыркы жазма эстеликтер («Огуз каган», «Манас» эпосу); • XIX кылымдагы акындар жана манасчылар мектеби; • XX кылымдагы совет доорундагы кыргыз адабиятынын өнүгүшү; • Замандын үнүн чагылдырган замандаш авторлордун чыгармачылыгы. <p>Курс студенттерди төмөнкүлөргө үйрөтөт:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кыргыз адабиятын тарыхый-мазмундук багытта изилдөө; 	3 кредит 23лекция 15практикалык сабак ӨАИ 52	102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)

			<ul style="list-style-type: none"> • Чыгармаларды адабий-көркөм талдоо көндүмдөрүн өнүктүрүү; • Улуттук өзгөчөлүктөрдү таанып билүү жана кыргыз элинин руханий дөөлөттөрүн баалоо. 		
Б.1.КП В.3.7	Тарыхый грамматика	2	<p>Тарыхый грамматика дисциплинасынын аннотациясы</p> <p>Тарыхый грамматика – тил жөнүндөгү окуунун бир бөлүмү, анын тил илиминдеги орду. Тарыхый грамматиканын башка илимдер менен болгон байланышы. Тилдин тарыхый өнүгүшү. Тарыхый грамматиканы өздөштүрүүнүн негизги булактары. Кыргыз тилинин өнүгүү тарыхынын негизги этаптары. Тилдин тыбыштык системасынын жана кыргыз жазуусунун калыптанышы. Тыбыштык системадагы фонетикалык кубулуштар. Кыргыз тилиндеги үндүүлөр жана үнсүздөр системасы.</p> <p>Тилдин морфологиялык системасынын калыптанышындагы негизги маселелер. Сөздүн курулушу. Сөз түркүмдөрү жөнүндөгү окуунун башталышы. Сөз түркүмдөрүнүн тарыхы.</p> <p>Тилдин синтаксистик системасынын башаты. Сөз айкашындагы сөздөрдүн ортосундагы мамилелер. Жөнөкөй сүйлөмдүн синтаксиси. Татаал сүйлөмдүн синтаксиси.</p> <p>Дисциплинанын негизги билим берүүчү программанын (НББП) курамындагы орду: Студентке тил илими, тилдин жаратылышы, анын адамзат коомундагы кызматы, тилдин пайда болушун өнүгүшүн түшүндүргөн теориялар, дүйнө жүзүндөгү тилдердин саны, теги жана грамматикалык турпаты боюнча классификациялары, унутулган жана дүйнөгө кеңири тараган тилдер жазуунун пайда болушу жана өнүгүшүнүн этаптары,</p>	3 кредит 21 лекция 18 практикалык сабак ӨАИ 51	102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)

			<p>тилдердин жалпы структуралык бөлүмдөрү ж.б.у.с. жалпы лингвистикалык кругозорду кеңейтүүчү маалыматтар берилет.</p> <p>Дисциплинаны өздөштүрүүнүн натыйжасына коюлуучу талаптар:</p> <p>1.Студенттер ээ болуучу компетенциялар:</p> <p>Жалпы илимий компетенциялар:</p> <p>- курчап турган чөйрө жөнүндөгү илимий билимдердин бүтүндөй системасын өздөштүрөт, дүйнөнүн учурдагы көрүнүшүн жана концепциясын, жаратылышта жана социумда адамдын ордун, ролун, көз карашынын системасын түшүнөт, жашоодогу жана маданияттагы баалуулуктардын багытын табууга жөндөмдүү (ЖИК-1);</p> <p>Инструменталдык компетенциялар (ИК):</p> <p>- маалыматты алуунун, сактоонун жана кайра иштеп чыгуунун негизги методдоруна, ыкмаларына жана каражаттарына, компьютер менен иштөө көндүмдөрүнө ээ (ИК-1);</p> <p>Б)Кесиптик (профессионалдык) компетенциялар (ПК):</p> <p>Жалпы кесиптик:</p> <p>-өздөштүрүп жаткан тилде оозеки жана жазуу речине көп тараптуу анализ берүүгө, кабыл алуунун жана түшүнүүнүн ыкмаларын өздөштүрөт (КК-13).</p> <p>-түрдүү типтеги тексттерди өз алдынча түзүү, кайра иштеп чыгуу, анализдөө методдорун жана ыкмаларын пайдаланууга жөндөмдүү (ПК-12).</p>		
Б.3.КП В..3.3	Социоллингвистика	3	<p>Социалдык лингвистика - жалпы тил илиминин бир тармагы катары тил жана коом, алардын бири - бирине шартталышын үйрөтүүчү дисциплина. Бул предметтин объектисине кирген маселелер көптөгөн жылдар бою жогорку окуу жайларынын</p>	2 кредит 12 лекция 12 практикалык саат	102 компьютер канасы 20 даана компьютер

			<p>кыргыз тили жана адабияты адистигинде окуган студенттерге «Жалпы тил илими» курсунан окутулуп келген. Кийинки окуу пландарына «Социалдык лингвистика» өзүнчө предмет катары киргизилип, күндүзгү жана сырттан окуу бөлүмдөрүндө окутула баштады.</p> <p>Социалдык лингвистика курсунун мазмунун тил жана коом маселеси менен байланышкан түшүнүктөр: коомдогу тарыхый - социалдык шарттарга ылайык калыптанган жана өнүгүп келе жаткан тилдердин тейлөө формалары, дүйнө жүзүндөгү тилдердин тарыхында өкүм сүрүп келе жаткан жасалма тилдердин пайда болуу шарттары жана өнүгүшү, тилдин коомдогу функционалдык мүмкүнчүлүгү, тилдик кырдаалдын компоненттери болгон кош тилдүүлүк, көп тилдүүлүк көрүнүштөрү, тилдин колдонулуу чөйрөсү, социалдык жактан көтөргөн жүгү, функционалдык типологиясы, коомдук формациялардын өнүгүшүнө жана өзгөрүшүнө байланыштуу калыптанган тилдердин тарыхый-социалдык типтери, социолингвистикалык маселелерди үйрөнүү жана аларды изилдөө үчүн колдонулуучу методдор, ыкмалар сыяктуу маселелер түзөт. Бул предмет студенттерди тарыхый-социалдык факторлорго негизделген лингвистикалык түшүнүктөргө ээ кылуу менен алардын кругозорунун дүйнөлүк тилдердин өнүгүшүндөгү өзгөчөлүктөр, жаңылыктар, маалыматтар аркылуу кеңейишине мүмкүнчүлүк берет.</p>	36 ӨАИ	<p>211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)</p>
Б.1.ПД. С.6	Атайын курс (кыргыз тили)	2	<p>Максаты:«Атайын курс (кыргыз тили)» предмети кыргыз тилинин белгилүү бир тармагын тереңдетип изилдөөгө багытталган. Курс лексикология, фразеология, диалектология,</p>	3 кредит 15 лекция	102 компьютер канасы 20 даана компьютер

		<p>терминология, тил маданияты, стилистика, тектеш түрк тилдери менен салыштырма грамматика ж.б. өзгөчө темаларды камтыйт. Бул сабак аркылуу студенттер кыргыз тилинин илимий негиздерин терең түшүнүп, тилдик иликтөөлөрдү жүргүзүүгө, аналитикалык ой жүгүртүүгө жана тилди практикалык колдонуу жөндөмдөрүн өркүндөтүүгө мүмкүнчүлүк алышат. Кыргыз тилинин бир тармагын терең өздөштүрүү аркылуу студенттердин тил таануу, лингвистикалык анализ жана илимий-изилдөө жөндөмдөрүн калыптандыруу.</p> <p>Негизги маселелер (мисалы):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кыргыз тилинин лексикасынын өзгөчөлүктөрү жана өнүгүүсү; • Кыргыз тилинин фразеологиялык түзүлүштөрү; • Диалектология жана кыргыз тилиндеги аймактык өзгөчөлүктөр; • Тил маданияты жана адабий нормалар; • Кыргыз тилин тектеш түрк тилдери менен салыштыруу. <p>Окутуунун натыйжалары:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Студенттер кыргыз тилинин татаал маселелерин илимий негизде түшүндүрө алат; • Филологиялык талдоолорду жүргүзүү жөндөмүнө ээ болот; • Кыргыз тилинин бай структуралык жана семантикалык өзгөчөлүктөрүн терең түшүнөт; • Илимий-изилдөө иштерине багыт алат. 	<p>23 практикалык сабак ӨАИ 52</p>	<p>211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)</p>
--	--	---	--	---

<p>Б.1.КП В.1.9</p>	<p>Атайын курс (кыргыз адабияты)</p>	<p>2</p>	<p>Максаты:«Атайын курс (кыргыз адабияты)» предмети кыргыз адабиятынын белгилүү бир багытын, доорун же жазуучулук мектебин терең изилдөөгө багытталган. Бул курста белгилүү акын-жазуучулардын чыгармачылыгы, адабий агымдардын таасири, тематика, поэтика, адабий образдардын системасы, көркөм структуралар жана улуттук өзгөчөлүктөр терең иликтенет. Атайын курстун мазмуну окутуучунун илимий адистигине жараша тандап алынат. Кыргыз адабиятынын тандап алынган багытын терең үйрөтүү аркылуу студенттердин чыгармачыл жана аналитикалык ой жүгүртүүсүн өнүктүрүү, адабий изилдөө жүргүзүү көндүмдөрүн калыптандыруу.</p> <p>Мазмунунун багыттары болушу мүмкүн:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бир жазуучунун (мисалы, А. Осмонов, Ч. Айтматов, Т. Сыдыкбеков) чыгармачылыгын изилдөө; • Белгилүү бир доордогу адабият (мисалы, XX кылымдын адабияты); • Кыргыз прозасынын өнүгүшү; • Кыргыз поэзиясынын поэтикалык өзгөчөлүктөрү; • Совет доорундагы кыргыз адабиятынын тематикасы жана идеялары; • Адабий сын жана адабий процесстер. <p>Окутуунун натыйжалары:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Студенттер тандап алынган адабий теманы терең өздөштүрүшөт; • Көркөм текстти талдоо, адабий сын жазуу жана адабий иликтөө жүргүзүү көндүмдөрүнө ээ болушат; 	<p>3 кредит 15 лекция 23 практикалык сабак ӨАИ 52</p>	<p>102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)</p>
---------------------------------------	--	----------	--	---	---

			<ul style="list-style-type: none"> Кыргыз адабиятынын улуттук жана тарыхый өзгөчөлүктөрүн андай алышат. 		
Б.2.В.1	Көркөм адабияттагы экологиялык маселелер курсунун	2	<p>1. Бул дисциплинада: экологиялык маселелер кыргыздын элдик оозеки чыгармачылыгында (фольклордук) кандай көтөрүлгөндүгү, макал-тамсилдердин, “дамбыр таштын”, кирине чыгаруу, айтым, бадик айтуудан баштап, “Карагул ботом”, “Кожожаш” сыяктуу кенже эпостордон жана дастандардан тартып “Манас” трилогиясына чейинки улуу эпостордо экологиялык маселелер кандай принципте көтөрүлгөндүгү боюнча студенттерге билим берилет. Ошондой эле Асан Кайгынын философиясын, Казыбек казалчынын “Канаттуулар” чыгармасындагы экологиялык маанилер боюнча билим алышат. Советтик доордун көркөм адабиятында экология боюнча маселе көтөрүлгөн көркөм чыгармалар Ч.Айтматовдун, В.Распутиндин, В.Астафьевдин чыгармаларынын мисалында өтүлөт. Негизи эле Ч.Айтматов экологиялык маселелерге карата өзгөчө принципиалдуу позициясынын башаты каяктан, анын кайсы чыгармаларында экологиялык маселелер кандай коюлгандыгы боюнча студенттер кеңири билим ала алышат. Ошондой эле улуттук адабиятта дагы кайсы жазуучу-акындар экопроза же, экопоззия жараткандыгы боюнча темалдарды өтүшөт. Андан сырткары, дүйнөлүк адабиятка экопрозанын кантип, качан келгендигинин тарыхы, себептери, эволюциясы жана экопрозанын коомчулуктун алдында аткара турган милдеттери жана өзүнүн максаты ачылып берилет.</p> <p>2. Дисциплинанын максаты: Дүйнө элдеринин адабиятында экопрозанын пайда болушу, жаралышы жана</p>	2 кредит 15 лекция 22 практикалык саат 53 ӨАИ	102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)

		<p>өнүгүүсү, адамзат коомунда алардын аткарган функциялары жөнүндө филологиялык, философиялык изилдөөлөр боюнча билим берүү.</p> <p>Дисциплинанын милдеттери:</p> <p>Студенттер, аталган дисциплинанын алкагында экоадабияттын үлгүлөрүн өздөштүрүү үчүн бул милдеттери аткарып, төмөнкү жагдайлар боюнча илимий-теориялык түшүнүктөргө ээ болушат.</p> <ul style="list-style-type: none"> • кыргыз элинин фольклордук чыгармаларында экология маселелеринин коюлушу жана чечмелениши; • улуттук экоадабияттын мазмуну жана өзгөчөлүктөрү; • улуттук бөтөнчүлүктөрү; • дүйнөлүк экопрозанын эволюциясынын тарыхы; • экоадабияттын функциясы; • экоадабияттын этикалык жана эстетикалык системасы; • этикалык принциптердин экологиялык элементтер жана философиясы аркылуу чагылдырылышы. <p>Дисциплинанын негизги билим берүү программасындагы (НББП) орду. “Көркөм адабияттагы экологиялык маселелер” дисциплинасы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (2021-жылдын 21-сентябры, 1578/1) 550300 филологиялык билим берүү стандартынын кыргыз тили жана адабияты профилинин бакалавр квалификациясы үчүн түзүлгөн окуу планында бул окуу дисциплинасы “М2. КТВ.01. Профессионалдык циклге кирет”. 4-курстун күндүзгү окуу бөлүмүндө 15 лекциялык саат, 15 практикалык саат,</p>		
--	--	---	--	--

		<p>студенттердин өз алдынча иштөөсү үчүн 30 саат, жалпысынан 60 саат көлөмүндө окутулат.</p> <p>Дисциплинага чейинки билимдер (реквизиттер):</p> <p>Көркөм адабияттагы экологиялык маселелер дисциплинасын өздөштүрүү үчүн бакалавриаттын студенттерине мектепте элдик оозеки чыгармачылык жана адабият, Киши, Ботаника, Зоология боюнча алган маалыматтары, бакалавриаттын биринчи жана экинчи курстарда “Манас таануу”, фольклор, кыргыз адабиятынын тарыхы боюнча алган илимий билимдери көмөк болушат.</p> <p>Көркөм адабияттагы экологиялык маселелер дисциплинасын өздөштүргөндөн кийинки ээ болгон билимдер (перереквизиттер): дүйнөдөгү бардык эле элдер сыяктуу кыргыз эли дагы эң байыркы аң-сезимдин мифологиялык же квазитарыхый доорлордо эле экологиялык маселелер жөнүндө ойлонгондугун жана аны көркөм чыгармачылыгында чагылдырып келишкендигин, алар буга чейин өткөн материалдарда элдик экологиялык түшүнүктөр, же алардын элементтери кандай чагылдырылгандыгына басым жасалып окутулат.</p> <p>Кыргыз элдик каада-салттарында, аларды ишке ашыруучу ритуалдарында, айтымдарда, Асан Кайгынын философиясында жана улуу, кичүү эпостордогу экологиялык элементтердин колдонулуш максат-милдеттерине бир эле көркөмдүк каражат катары, окуяларды өнүктүрүүчү мотивдер катары эмес, өзүн курчаган айлана-чөйрөсү менен алака-катыш түзүү мамилесинин, байыркы аң-сезим тарабынан коюлган табуларды сактоо принциптери, түпкүлүгүндө табият боюнча кыргыздардын философиясы кандай болгондугу боюнча түшүнүктөргө басым жасоо менен кайрадан үйрөнүлүп чыгылат. Ошондой эле кыргыз</p>		
--	--	---	--	--

			элинин табыятка карата пантеисттик көз-карашы профессионалдык адабиятта кандай чагылдырылгандыгы: поэзияда, прозада жана драмада окутулуу менен студенттердин экология боюнча түшүнүктөрү калыптанып, алар мектепте балдарды экологиялык багытта адабиятты окутууга жана тарбиялоого даяр болушат.		
Б.2.В.1	Көркөм текстке адабий талдоо жүргүзүү	2	<p>Максаты: «Көркөм текстке адабий талдоо жүргүзүү» предмети студенттерге адабий чыгарманын көркөм маңызын, түзүлүшүн, тематикасын, поэтикалык каражаттарын жана автордук өзгөчөлүктөрдү терең изилдөөгө үйрөтөт. Бул курс адабий чыгармага илимий-теориялык жана практикалык негизде талдоо жүргүзүүнүн ыкмаларын өздөштүрүүгө багытталган. Адабий анализ жүргүзүүдө лирика, эпика жана драма жанрларына өзүнчө мамиле жасалат. Студенттерди көркөм тексттин идеялык-көркөм өзгөчөлүктөрүн таанып-билүүгө, адабий тексти структуралык жана мазмундук жактан талдоого, чыгармачыл ой жүгүртүүгө жана аналитикалык методдорду колдонууга үйрөтүү.</p> <p>Негизги маселелер:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Көркөм текст деген эмне? Анын негизги түзүмдөрү; • Тема, идея жана проблематика; • Каармандар системасы жана образ жаратуу ыкмалары; • Тилдик-көркөм каражаттар (метафора, эпитет, салыштыруу ж.б.); • Композиция жана сюжеттик түзүлүш; • Жанрлар боюнча талдоо ыкмалары (лирика, поэма, роман, аңгеме, пьеса ж.б.); • Автордук стиль жана поэтика. 	3 кредит 15 лекция 23 практикалык сабак ӨАИ 52	102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)

			<p>Окутуунун натыйжалары:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Студенттер адабий чыгармаларды терең жана илимий негизде талдай алат; • Адабий анализ жүргүзүүдө теориялык түшүнүктөрдү колдонуу жөндөмүнө ээ болушат; • Көркөм тексттеги улуттук жана жалпы адамзаттык идеяларды аныктап, баалай алышат; • Адабий сын жана изилдөө иштерине багыт алышат. 		
Б.1.КП В.8	Дүйнө адабиятынын тарыхы	4	<p>"Дүйнө адабиятынын тарыхы" предмети адамзаттын адабий мурасын, анын тарыхый өнүгүү баскычтарын, негизги адабий мектептерди жана агымдарды, ошондой эле адабий стилдердин жана жанрлардын өзгөрүүсүн терең изилдөөгө багытталган дисциплина болуп саналат. Бул сабактын негизги максаты — студенттерге дүйнөлүк адабияттын өнүгүшүнүн негизги этаптарын жана алардын коомдук-тарыхый контекстин түшүндүрүү, ошондой эле ар кандай маданий жана этникалык топтордун адабий чыгармачылыгын салыштыруучу талдоо аркылуу жалпы адабий мурастын маанисин көрсөтүү.</p> <p>Сабакта дүйнөлүк адабиятынын өнүгүүсү эки негизги багытта каралат: бир жагынан, өзгөчө көчмөн жана агрардык коомдордун жазма жана оозеки адабияты, экинчи жагынан, шаардык цивилизациялардын, философиянын, саясий жана социалдык түзүлүштөрдүн адабий процесстерге таасири. Студенттер батыш жана чыгыш адабиятынын өнүгүшү, античный, орто кылымдык, Ренессанс, Просвещение, романтизм, реализм, модернизм жана постмодернизм сыяктуу негизги адабий агымдар тууралуу терең билим алышат.</p>	2 кредит 12 лекция 12 практикалык сабак ӨАИ 36	102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)

			<p>Дүйнө адабиятынын тарыхы сабагы, негизинен, адабий чыгармачылыктын өнүгүшүн жана анын коомдук турмуштагы ордун көрсөтүүгө, ошондой эле адабий тексттердин тарыхый, философиялык жана эстетикалык маанисин ачууга багытталган. Окуучулар дүйнөлүк адабияттагы белгилүү чыгармаларды жана авторлорду — алардын мезгили, тематикасы, стилдик өзгөчөлүктөрү жана адабий мурасындагы орду боюнча изилдешет.</p> <p>Сабакта ошондой эле дүйнөлүк адабияттын көп кырдуу жана көп маданияттуу характерин ачып, ар түрдүү элдердин өзүнө тиешелүү адабий традицияларынын өзгөчөлүктөрүн жана алардын жалпы адабий процесс алдындагы ордун түшүнүүгө мүмкүнчүлүк берет. Дүйнө адабиятынын тарыхы сабагы студенттерге адабий чыгармалардын, жанрлардын жана стилистикалык ыкмалардын өнүгүшү боюнча кеңири жана терең көз карашты калыптандырууга багытталган.</p>		
Б.1.КП В.3.5	Кыргыз адабий тилинин нормасы	3	<p>1. Дисциплинанын максаты жана милдети:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кыргыз адабий тилинин нормасы курсу кыргыз тили жана адабияты адистигинин студенттери үчүн негизги адистик предметтердин катарында кирүү менен тил илими боюнча түшүнүктөрүн тереңдетүүдө жана калыптоодо маанилүү роль ойнойт; - курстун мазмуну боюнча теориялык маселелерди терең өздөштүрүүсүнө жетишүү; 	3 кредит 15 лекция 23 практикалык сабак ӨАИ 52	102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108)

		<ul style="list-style-type: none"> - кыргыз адабий тилинин нормасына тиешелүү болгон теориялык маселелер менен тааныштыруу; - студенттердин оозеки жана жазма кебин калыптандыруу; - орфоэпиялык жана орфографиялык сабаттуулугун арттыруу; - курстун мазмунун, өздөштүрүүнүн жолдору менен ыкмаларын үйрөнүү; - адабий тилдин нормасынын негизги принциптерин өздөштүрүү; - адабий тилдин жалпы кыргыз тилинин системасында ролун терең түшүнүү жана аны иш жүзүндө колдоно билүү; - кыргыз адабий тилинин ар түрдүү нормаларын (фонетикалык, лексикалык, грамматикалык, орфографиялык, орфоэпиялык жана башка нормаларын) терең өздөштүрүү; <p>2. Дисциплинанын негизги билим берүү программасынын структурасынан алган орду</p> <p>Кыргыз адабий тилинин нормасы предметинен студенттер кыргыз адабий тилинин калыптанышы жана өнүгүшү жөнүндө теориялык жоболор менен таанышышат. Тилдик норма жана адабий тилдин стилдик түрлөрүн, кыргыз улутунун жазмасы менен басма сөзүнүн пайда болушун, кыргыз адабий тилинин калыптанышында диалектилердин ордун билишет. Адабий тили жана анын нормалары калыптанышы жөнүндө маалымат алышат. Кыргыз адабий тилинин изилдениши тууралуу тилчи-окумуштуулардын ой-пикирлери менен таанышышат.</p> <p>Кыргыз адабий тилинин нормасы предмети Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген (15.09.2015-ж. №1179/1) 550300 филологиялык билим берүү багытынын мамлекеттик билим</p>	<p>Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1 Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)</p>
--	--	---	---

			<p>берүү стандартында вариативдик бөлүгүндө турат. Ал күндүзгү окуу бөлүмүнүн 4-курсунун 8-семестринде окутулат.</p> <p>Кыргыз адабий тили жана анын ар кыл нормалары улут доорунда түзүлгөн коомдук шарттарга жана талапка ылайык улуттук жазма жана басма сөзүбүз аркылуу кыргыздардын элдик тилинин негизинде анын өркүндөтүлгөн формасы катарында калыптанган. Бул курста адабий тилибиздин илимий негизин жана анын теориялык жоболору менен корутундуларын билүү, өздөштүрүү милдети коюлган. Ушул милдет-тапшырмаларды ишке ашыруу үчүн практикалык сабактарда көнүгүүлөрдү иштөө, тапшырма берүү, өз алдынча иштөө үчүн ар түрдүү формаларда чагылдыруучу темалар сунушталды. Тактап айтканда, лекциялык материал, практикалык сабак, үй тапшырмасы, текшерүү иштери тест тапшырмалары аркылуу бекемделет.</p>		
Б.1.КП В.1.9	Риторика	3	<p>«Риторика» термини чечендиктин теориясы, кызыл тилдүүлүк жөнүндөгү илим деген маанини түшүндүрөт. Көркөм жана мыкты сүйлөөгө үйрөтүү, өз оюн логикалык тартипте баяндоого, көпчүлүк алдында ачык жана ишенимдүү сүйлөөгө көнүктүрүү бул предметти окутуунун негизги милдети болуп саналат.</p> <p>Чыныгы сөзмөрлүк – бул эмне жөнүндө айткың келсе, ошону уккулуктуу кылып түшүндүрүү, башкалар менен ишенимдүү мамиле кылуу. Ошондуктан бардык искусствонун ичинен байыртадан бери эле чечендик искусство биринчи орунга коюлуп келген.</p> <p>Азыркы учурда да баа жеткис идеалдардын бири өз оюн жеткиликтүү түрдө так, даана баяндоо жана аны башкаларга</p>	3 кредит	102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1

			<p>түшүнүктүү кылып жеткирүү болуп саналат. Бул милдетти ишке ашыруу, ага көнүктүрүү билим берүү чөйрөсүнө, педагогдорго милдеттендирилет. Ошондуктан аталган предмет жогорку окуу жайларынын окуу пландарына киргизилип, күндүзгү жана сырттан окуу бөлүмдөрүндөгү студенттерге, адистердин квалификациясын жогорулатуу курстарында окутулуп келе жатат. Риторика предмети боюнча билим берүүдө төмөнкүдөй максат, милдеттер алдыга коюлат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - риторика илиминин калыптануу жана өнүгүү тарыхы, илимий негиздери жөнүндө түшүнүк берүү; - чечендик өнөрдүн белгилери, бөтөнчөлүктөрү менен тааныштыруу; - кыргыз элинин чечендик өнөрүнүн өнүгүү өзгөчөлүктөрү жөнүндөгү маалыматтарды берүү - тилдик жана кептик табитин калыптандырууда чечендикке тиешелүү болгон сапаттар, ыкмалар жөнүндө түшүнүк берүү; <p>эл алдына чыгып сүйлөөнүн өзгөчөлүктөрүн, ыкмаларын түшүндүрүү, сүйлөөгө көнүктүрүү</p>		Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)
Б.1.КП В.3.4	Этнолингвистик а	3	<p>"Этнолингвистика" предмети тил менен этнос жана маданият ортосундагы байланыштарды изилдеген дисциплина болуп саналат. Бул сабак тилдин этникалык топтун дүйнө таанымы, салттары, жашоо образы жана коомдук түзүлүшү менен тыгыз байланышта экендигин түшүндүрүп, тилдин коомдогу жана маданияттагы ордун талдайт.</p> <p>Сабакта этно-лингвистиканын негизги принциптери, теориялык багыттары жана анын колдонмо жааттары каралат. Окуучулар тилдин адамдын этникалык таанымын, психологиялык өзгөчөлүктөрүн жана коомдук тажрыйбасын кандай чагылдырганын үйрөнүшөт. Мындан тышкары, тил аркылуу</p>	Зкредит	102 компьютер канасы 20 даана компьютер 211 компьютер канасы 22 даана компьютер Китепкана 1 (108) Мамлекеттик тил каанасы 1 (304) 1

		<p>этностордун дүйнө таанымнын, баалуулуктар системасынын, ой жүгүртүүсүнүн кандайча чагылдырылары, тилдик биримдик жана айырмачылыктарды белгилөөдө этникалык контексттин мааниси изилденет.</p> <p>Этно-лингвистиканын негиздери сабагы тилдин маданиятка таасирин, анын коомдук турмуштагы функциясын жана этникалык өзгөчөлүктөрдү ачууга багытталган. Сабакта тил жана этнос, тил жана коом арасындагы байланышты терең түшүнүүгө жардам берүүчү ыкмалар жана теориялар талданат. Окуучулар, өзгөчө, тилинин дүйнө таанымдык элементтерин жана маданий өзгөрүүлөрүн түшүнүү аркылуу элдин руханий баалуулуктарын, салт-санааларын жана дүйнөгө көз карашын үйрөнүшөт.</p> <p>Бул предмет кыргыз тили жана анын этникалык топтордун маданияты менен байланышкан аспектилерин да камтып, студенттерге ар түрдүү этникалык топтордун тилиндеги спецификаларды жана тил аркылуу чагылдырылган маданий өзгөчөлүктөрдү изилдөөгө мүмкүнчүлүк берет. Ошондой эле, этно-лингвистика тилдин этностордун идентификациясына, коомдук байланышка жана маданиятты сактап калууга кантип таасир эткенин түшүнүүгө жардам берет.</p>		<p>Кыргыз тилин окутуунун усулу (301) Тил илими 1 (303)</p>
--	--	--	--	---